

[Kai Moltke.]

dende problemer, som hedder på den ene side trafikproblemerne og på den anden side boligproblemerne. Trafikproblemerne har efterhånden taget meget mærkelige former herhjemme, og derfor vil det måske være klogt at tage sit udgangspunkt i en forholdsvis fornuftig stillen problemerne op: hvad er det egentlige formål med trafikken? Ja, det er blevet sagt af en socialistisk klassiker engang, at spørgsmålet om socialisme er at finde den korteste og den billigste vej fra producent til forbruger, og man kunne vel tilføje: også fra hjem til arbejdsplads. Havde man taget sit udgangspunkt i disse hensyn, tror jeg vi havde været forskånet for en hel del af de kalamiteter, som vi har i øjeblikket.

Hvis vi skal se på en af de gamle skader, hvor man står stillet over for gamle kendsgerninger, tror jeg, man i dag må erkende, at hvis vi havde haft planlægning lidt tidligere, så havde vi ikke haft den alt tiltrækkende polyp København, så havde vi haft en udvikling med ligeligere fordeling af fabrikker og erhvervs muligheder, og vi havde ikke haft denne sammenstuvning, som har ført alt muligt med sig.

Jeg kan ikke lade være med her at nævne en anden af socialismens klassikere, nemlig Lenin, som i sin tid, da man spurgte, hvordan fremtidens byer ville komme til at se ud, svarede H. G. Wells: jeg håber, de vil blive betydelig mindre end disse koncentrationer, som vi hidtil har.

Jet tror, det i og for sig er fornuftigt at tage i overvejelse, om vi ikke er ved at kvæle os selv i en sådan centralisation af arbejdskraft, administration og erhvervsvirksomheder, at man er kommet i et skævt forhold, som gør både perspektiv og fremtidige planer betydelig vanskeligere.

Jeg tror altså, at når man vil tage den centrale planlægning, er det et demokratisk princip, at man begynder med egnsplanlægningens behov og efter nedefra at have hørt synspunkter, muligheder og behov først i anden omgang når frem til den centraliserede og retningsgivende planlægning.

Nu står vi over for dels frygten for, at de produktive lag i samfundet bliver en stadig smallere del af befolkningen, på den ene side begrænset af uddannelse, på den anden side begrænset af pensionisterne. Allerede det er

jo en advarsel, og jeg er for så vidt enig med fru Grethe Philip i, at man skal være i høj grad forsigtig med at placere alle investeringer og alt for store investeringer alene i løsningen af trafikproblemer.

Jeg hørte med interesse hr. Ivar Nørregaards tale om stillingtagen til finansiering osv. af de store broprojekter, hvor Salt-holm og Øresundsbro blev stillet over for Storebæltsprojektet. Der må jeg sige med det samme med nogen bekymring, at det forekommer mig, at kulturpolitikeren hr. Niels Matthiasen i nogen grad har påtaget sig at tilbyde sig som en slags rigsmæglingmand i en konflikt inden for den borgerlige koalition, inden for de siddende regeringspartier. Om der er tilstrækkelig saglig basis for hr. Niels Matthiasens forslag til, at der kan komme noget positivt ud af en sådan optræden som rigsmæglingmand, vil jeg have lov til at sætte et spørgsmålstegn ved. Jeg vil i høj grad advare imod, at man her stiller spørgsmålet op på den måde, at man kan skaffe udenlandsk finansiering til begge projekter, man kan indføre bropenge eller broafgifter eller alt det andet. Jeg tror, man må erkende, at det at gå i gang med to sådanne projekter i den givne situation er at berøve sig mulighederne for bygning af sunde socialinstitutioner, hospitaler, børneinstitutioner og alt det øvrige, som der er brug for. Og jeg tror samtidig, at det at disponere over arbejdskraft netop i en sådan periode, hvor de produktive lag i befolkningen er skrumpet ind, vil være en meget dårlig tjeneste på adskillige andre områder.

Derfor skal jeg for mit vedkommende en passant, mens vi har diskussionen om det, advare imod det og sige, at jeg tror, man ville gøre meget klogt i at finde sine ben, se på betalingsbalancen, se på den arbejdskraft, der er til rådighed, og i alle tilfælde ikke kaste sig ud i mere end ét af de store projekter, der er tale om her.

For mit vedkommende skal jeg ikke gøre nogen hemmelighed af, at jeg indstændigt vil tilråde, at man foreløbig nøjes med Salt-holmprojektet, for det kan jo ikke være meningen, at hele Københavns omegn skal præges af støj og usundhed på enhver facon. Hvis man ser på de teknisk beregnede omkostninger, vil jeg kun sige om det problem, at det ikke alene er et spørgsmål om, hvad der teknisk er billigt, men også et